

Yazma Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yazma Stratejileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33106>

Özet

Yazma Stratejileri Ölçeği (YSÖ), **Alev Özbay** tarafından 2008 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle yabancı dilde bilgilendirici yazma görevlerini yerine getirirken öğrencilerin kullandığı **öz düzenleme becerilerinin** (öz düzenleme becerilerinin) kullanımı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tasarlanmıştır. YSÖ, yazma sürecinin planlama, taslak oluşturma ve gözden geçirme aşamalarına yönelik bilişsel ve üstbilişsel stratejileri ölçen 30 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yazma stratejileri, öz düzenleme, yabancı dilde yazma, psikometrik araç, **Likert ölçeği**, doktora tezi, bilişsel süreçler.

Yazarlar

Alev Özbay

Amaç

Yazma Stratejileri Ölçeği'nin temel amacı, öğrencilerin bilgilendirici metin yazma sürecinde bilinçli olarak uyguladıkları stratejileri sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu araç, yazma sürecinin farklı evrelerinde (planlama, uygulama ve revizyon) kullanılan spesifik davranışlar ve düşünce biçimlerini nicel olarak belirleyerek, yazma başarısını etkileyen stratejik farklılıkları ortaya koymayı hedeflemektedir.

Ölçek, aynı zamanda yabancı dil eğitimi alanında, öğrencilerin yazma görevlerine yaklaşımlarını anlamak ve bu stratejilerin öğretilen yönlerini belirlemek için pedagojik araştırmalara zemin hazırlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, **öz düzenleme** becerilerinin yazma başarısındaki kritik rolünü teyit etmeye yönelik önemli bir adımdır.

Yapı

YSÖ, yazma eylemini dinamik ve çok aşamalı bir süreç olarak ele alan bilişsel yaklaşıma dayanmaktadır. Ölçek, bireyin yazma öncesi, yazma sırasında ve yazma sonrası olmak üzere üç aşamada kullandığı stratejileri ölçmektedir. Bu bağlamda, ölçeğin ölçtüğü temel yapı, öğrencilerin yazma görevlerini etkili bir şekilde yönetmek için kullandıkları **yazma stratejileri** havuzudur.

Ölçek toplamda 30 madde ve bu maddeleri kapsayan 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, yazarların hedeflerini belirleme, içeriği organize etme, okuyucu beklentilerini karşılama ve metni

etkili hale getirmek için revizyon yapma gibi farklı stratejik alanları temsil etmektedir.

Geçerlik

Yazma Stratejileri Ölçeği'nin yapı geçerliliği, açılmaya ve doğrulanmaya faktör analizleri yoluyla incelenmiştir. Faktör analizi öncesinde, verilerin örneklem uygunluğu ve faktörlenebilirliği değerlendirilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, **KMO** (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu indeksi 0,96 gibi yüksek bir değerde bulunmuştur. Bu sonuç, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, değişkenler arasındaki korelasyonun anlamlı mı? test eden **Bartlett Küresellik Testi** (Bartlett testi) sonucu ise 0,001 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.001$). Bu değerler, YSÖ'nün yapısal bütünlüğünün güçlü olduğunu ve maddelerin ortak bir yapıyı ölçtüğünü desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach's Alpha** (Alfa iç tutarlılık katsayısı) yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır. Yazma Stratejileri Ölçeği'nin genel Alfa iç tutarlılık katsayısı 0,95 olarak rapor edilmiştir.

0,95'lik bu katsayı, ölçeğin maddeleri arasında yüksek düzeyde bir homojenlik ve iç tutarlılık bulunduğunu işaret etmektedir. Bu sonuç, YSÖ'nün son derece güvenilir bir araç olduğunu ve tutarlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Yapılan faktör analizi sonucunda, Yazma Stratejileri Ölçeği'nin 30 maddeden oluşan ve 3 alt boyuta sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu alt boyutların, yazma sürecinin farklı aşamalarına karşılık geldiği düşünülmektedir.

Mevcut örnek maddelerden yola çıkılarak, alt boyutların kabaca şu stratejik alanları temsil ettiği çıkarılabilir: 1) Planlama ve Hedef Belirleme Stratejileri, 2) Uygulama ve İzleme Stratejileri, ve 3) Revizyon ve Etkililik Stratejileri. Bu çok boyutlu yapı, öğrencilerin yazma sürecini yönetme becerilerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: 30 maddelik, 5'li **Likert** (Likert) tipi derecelendirme ölçeği.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yabancı dilde bilgilendirici metin yazma eğitimi alan öğrenciler.

Yaş Grubu: Yükseköğretim öğrencileri (Doktora tezi başlamında, genellikle üniversite düzeyindedir).

Popülasyon Detayları: Öz düzenleme becerilerini kullanarak yabancı dilde akademik veya bilgilendirici yazma görevlerini yerine getiren bireyler.

Test Metodolojisi: Bireyin kendi yazma davranışları hakkındaki algıları ölçen öz-bildirim (self-report) yöntemi. Cevaplar 5 dereceli bir ölçek üzerinde ("1= hiç yansıtıyor" ile "5= tam yansıtıyor" arasında) puanlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

KMO, Bartlett, Cronbach's Alpha, yabancı dil, stratejik yazma, ölçme aracı, Hacettepe Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Saflanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: Saflanmamıştır.

Yazma Adresi: Alev Özbay, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2008 tezi itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2008

Şinler ve Ücret: Ölçek, doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım için sorumlu yazar olan Alev Özbay'dan izin alınması gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin prosedürleri tezin ait olduğu kurum ve yazarın politikalarına tabidir.

Kaynakça

Özbay, A. (2008). *Yabancı dilde bilgilendirici yazma alanında öz düzenleme becerilerinin kullanımı ve başarıları arasındaki ilişki* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [yazma-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Yazma Stratejileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

ölçekte 30 madde 3 alt boyut bulunmaktadır.

1. Yazmaya başlamadan, okuyucu beklentilerini göz önünde bulundurarak ne yazacağımın dair bir planlama yaparım (m1)
2. Yazma sırasında, yazdıklarımı okuyucu açısından ilgi çekici hale getirebilmek için kullandığım bazı stratejiler vardır (mizah, istatistikler, vs) (m2)
3. Yazmayı tamamladıktan sonra ifadelerimi daha etkili hale getirmek için çaba sarf ederim. (m3)